

BERECZNÉ SZÉP BEÁTA

WWW és szakmai nyelvoktatás – Az Internet mint képességfejlesztő eszköz a gazdasági idegen nyelv oktatásában

Bevezetés

Az Eszterházy Károly Főiskola Gazdaságtudományi Intézetében 1999 óta működő Szakmai Idegen Nyelvi Csoport gazdálkodási, gazdaságismeret-tanár és idegenforgalmi szakmenedzser szakokon oktat, illetve német szakmai idegen nyelvet.

Intézetünk a fenti szaknyelvi órák számával¹ országos viszonylatban az élmezőnybe tartozik². Sok intézményben a szaknyelvi órák kérdése nem megoldott, kevesebb óra áll a hallgatók rendelkezésére vagy az órák látogatása nem kötelező, ami további problémákat vet fel.

Az elmúlt években a főiskolai nyelvoktatásban is jelentős változások figyelhetők meg. Jelentősen növekedett például azoknak a hallgatóknak a száma, akik általános nyelvvizsga-bizonyítvánnyal érkeznek az intézménybe. A nyelvet oktatóknak alkalmazkodniuk kell a diákokkal szembeni követelményekhez, valamint a diákok elvárásaihoz is a színvonalas oktatás tekintetében. Ezenkívül a levelező képzésben részt vevő hallgatók önálló munkájának irányítása is további problémák elé állítja a szakmai nyelvet oktatókat.

A felsőfokú szakemberek képzésekor figyelembe kell venni az adott szakmának a képzéssel szembeni elvárásait. Ezek az elvárások természetesen a szaknyelvi ismeretekre is vonatkoznak. *„A szakmai felkészültségen kívül nagy szükség van a hallgatók kommunikációs készségeinek fejlesztésére is. Egy jó szakember számára fontos az, hogy a dokumentációkat formailag helyesen, az elvárt színvonalon tudja elkészíteni. [...] Az általánosan elter-*

---

¹ Gazdálkodási és gazdaságismeret-tanár szakokon két féléven keresztül heti 6 óra, idegenforgalmi szakmenedzser szakon négy féléven keresztül heti nyolc óra.

² Hasonló a szaknyelvi órák száma a Budapesti Gazdasági Főiskolán is, bár meg kell jegyeznünk, hogy ott a hallgatók az angol és német nyelveken túl francia, orosz, olasz és spanyol nyelvek közül választhatnak. Nálunk eddig a hallgatók részéről az igény a francia nyelv esetében merült fel, az érdeklődő hallgatók száma azonban elenyésző.

jedt nézetrel szemben nem csak a multinacionális cégek számára különösen értékes a szaknyelv ismerete. Az idegen nyelven történő írás és olvasás mellett ugyanilyen jelentőségű, hogy a szakemberek beszéljék is az idegen nyelveket.” (Boda–Kerekes 2002/3.)

Mindezek következményeként a szakmai nyelv oktatása során is egyre inkább a problémaorientált oktatás és az egyéni felkészülés segítése kerül előtérbe.

A fenti problémák megoldását segíti – többek között – a szakmai nyelv oktatása során az Internet adta lehetőségek alkalmazása, amely – az órák változatossá tétele mellett – különböző nyelvi készségek fejlesztését teszi lehetővé.

Az Internet alkalmazási lehetőségei a szakmai nyelvoktatásban³

A hallgatók számára követelményként előírt nyelvvizsga megszerzését megcélözva a nyelvórák során különböző nyelvi készségeket kell kialakítanunk illetve fejleszteni. Ezek közé tartozik a szóbeli kommunikáció általános és szakmai témáról, idegen nyelvű szakmai szöveg ismertetése magyar nyelven, szakmai szituáció megoldása idegen nyelven, idegen nyelvű hallott szakmai szöveg értelmezése, íráskészség idegen nyelven (szakmai és nyelvi teszt megoldása, szakmai írásmű – elsősorban levél – elkészítése, magyar nyelvű szakmai szöveg ismertetése idegen nyelven, idegen nyelvű írott szöveg értelmezése). Célunk, hogy a szaknyelvi órákon kapott felkészítéssel a hallgatók képessé váljanak az adott nyelven való szakmai kommunikációra szóban és írásban egyaránt. Ehhez megfelelő szakmai szókincs elsajátítására van szükség.

Az Internet alkalmazása a szakmai nyelv oktatása során nagymértékben segítheti mind a nyelvet oktató, mind a nyelvet tanuló munkáját.

A WWW nyelvoktatásban történő jelenlegi felhasználhatósági területei és az ezzel kapcsolatos további problémák

Az Internet nyelvoktatásban történő alkalmazásának számos területe, módja van. Ezek közül a következőkben a legfontosabbakat vesszük számba.

Az információszerezés (keresés) az Internet alkalmazásának talán a legszélesebb körben ismert területe. Itt fontos az ehhez szükséges programok lehe-

---

³ Dolgozatomban a nappali és levelező tagozaton történő képzés lehetőségeit igyekszem felvázolni. A szaknyelvi oktatás távoktatásban történő megvalósításáról lásd: Winkler Ágnes: *Gazdasági szaknyelv – távoktatással*. In: *Az idegennyelv-képzés fejlesztése a felsőoktatásban*. Budapest 1999., 110–132. l.

tősegeinek és buktatóinak megismertetése mind a nyelvtanárokkal, mind a nyelvtanulókkal (nem a nyelvórákon!). Második lépés az anyaggyűjtés, ahol lényeges a nyelvileg és tartalmilag megfelelő szintű szakmai anyagok előzetes feltérképezése (kezdetben időigényes!), ami az oktatóknak az órákra készülésben, a hallgatóknak a nyelvgyakorlásban, valamint a későbbi szakmai életük során nyújt segítséget. Az előbbin belül a nyelvoktatás során jelentős a közvetlenül a nyelvoktatást segítő, nyelvvizsgára felkészítő anyagok gyűjtése, vagyis az oktatók számára a szintnek megfelelő tesztek, vizsgafeladatok keresése, ezek alapján további feladatsorok összeállítása (időigényes; nagyon kevés a hozzáférhető anyag!), a hallgatók számára a nyelvvizsgára való önálló felkészülésben segít. További alkalmazási terület a hallgatók önálló munkájának irányítása (ehhez kiindulópontok ismertetése), itt fontos a feladat pontos megtervezése, a nyelvileg és szakmailag megfelelő portálok feltérképezése, megismertetése a hallgatókkal (kezdetben időigényes!). Végül jelentős még az Internet mint kommunikációs médium alkalmazása (idegen nyelvi levelezés), amely komoly lehetőségeket kínál, jelen felszereltség mellett azonban órai keretek között egyelőre nehezen megvalósítható.

Információszerzés (keresés)

A médiális információközvetítők fajtái: audiovizuális (televízió, rádió), nyomtatott (sajtó, könyvek), elektronikus (online-szolgáltatások, Internet). Az Internet előnye a klasszikus formákkal szemben: az információs anyagok sokfélesége (szövegek, képek, hanganyagok, filmek), az információ gyors elérésének lehetősége (hiperlinkek), az interaktív módon vezérelhető információkínálat, bármely anyag elérhető digitális formában, amely a további feldolgozást (az órák előkészítését) nagyban megkönnyíti, az egész információkínálat kényelmes elérése éjjel-nappal, a keresőprogramok által szelektív módszerrel lehet a megcélzott információ-anyagokhoz hozzájutni.

A hálózati programoknak a hallgatókkal történő megismertetése nem a szaknyelvi órák feladata. Főiskolánkon a hallgatók részt vesznek a megfelelő informatikai kurzusokon, ahol lehetőség nyílik a különböző keresőprogramok megismerésére és használatának gyakorlására. Problémát jelent azonban az oktatók ilyen irányú ismereteinek bővítése. A legtöbb oktató az órára való készülése során maga kénytelen megtanulni az egyes programok használatát, ami egyrészt időigényes feladat (nem beszélve a nem megfelelő programok használatának nehézségeiről!), másrészt ily módon a legtöbben csupán egyetlen, számukra viszonylag jól bevált programot használnak, és nem ismerik az új (esetleg jobb) programokat. Sok oktató a megfelelő ismeretek hiányában nem használja ki az Internet adta lehetőségeket.

Jó megoldás lenne az oktatók számára továbbképzések szervezése, amelyek során – az általános ismertetéseken túl – esetleg kis létszámú csoportokban speciálisan az oktatók szakmai anyagára – esetleg nyelvre – koncentrálnak ismerkedhetnek a megfelelő keresőprogramok és adatbázisok használatával⁴. Így – megfelelő informatikai szakember irányításával – lehetőség nyílna a tapasztalatcserére is.

Anyaggyűjtés

Az Internet nagy előnye, hogy a szaknyelvi órák során felhasználásra szánt autentikus anyagok viszonylag gyors keresését teszi lehetővé (miután feltérképeztük a megfelelő portálokat). Ehhez természetesen ismerni kell a megfelelő színvonalú keresőprogramokon⁵ túl az adott – magyar és idegen nyelvű – szakmai portálokat is. Ha a hallgatókat ösztönözzük ezek használatára, mindenképpen fel kell hívniük a figyelmüket arra, hogy nyelvileg sajnos nem minden anyag megfelelő. A veszélyt elsősorban a magyar honlapok idegen nyelvű oldalai jelentik. Ügyelnünk kell továbbá a szövegek aktuális és autentikus voltára is!

1. táblázat: Példák a világhálón fellelhető anyagokra (tekintettel az üzleti és idegenforgalmi szakmai nyelv oktatására).

Országismeret	Történelmi események (kép- és filmanyaggal), hivatalos dokumentumok, régiók bemutatása (képanyaggal), gazdasági ágazatok bemutatása (statisztikák, mutatók) stb.
Kereskedelem	Kiállítások és vásárok programjai, általános üzleti és szállítási feltételek, nemzetközi szabványok, előírások, gyártási és csomagolási technológiák (képanyaggal) stb.
Marketing	Termékprezentációk (képanyaggal), reklámanyagok stb.
Turizmus	Szabadidős programok, térképek, útvonalak, látnivalók leírásai (képanyaggal), kimutatások a szálláshelyek kihasználtságáról stb.
Gasztronómia	Nemzeti ételek és italok (képanyaggal), a vendéglátóhelyek kínálata, forgalma (mutatókkal) stb.

Az Interneten található anyagok idegen nyelvi készségek fejlesztése céljából történő felhasználásának több szakaszát különböztethetjük meg.

⁴ Ide tartoznak például az olyan adatbázisok is, mint a www.rovidites.hu, amely több kategóriában (pl. üzleti világ, közgazdaságtan stb.) teszi lehetővé az elsősorban angol nyelvű rövidítések feloldásának keresését, miközben a magyar jelentést is megadja.

⁵ Pl. www.google.com (újabb címe: www.wm.hu), www.hudir.hu, www.origo.hu stb.

A *nyelvtanár által letöltött idegen nyelvű anyagok* felhasználása az idegen nyelvű írott szöveg értelmezése céljából. Itt a feladat *otthoni munka*: a szöveg fordítása szótárral, illetve fordítóprogramok segítségével. Cél: a szakmai szókincs bővítése, a szövegértelmezés gyakorlása.

A *nyelvtanár által letöltött idegen nyelvű anyagok* felhasználása az idegen nyelvű írott szöveg értelmezése céljából. Itt a feladat *órai munka*: a szöveg közvetítése szótár nélkül magyar nyelvre. Cél: a már meglévő szakmai szókincs alkalmazása a közvetítés során, a közvetítés mint vizsgafeladat gyakorlása.

A *nyelvtanár által letöltött magyar nyelvű anyagok* felhasználása idegen nyelvre történő közvetítés céljából. Itt a feladat *otthoni munka*: a szöveg fordítása szótárral, illetve fordítóprogramok segítségével. Cél: a szakmai szókincs bővítése.

A *nyelvtanár által letöltött magyar nyelvű anyagok* felhasználása idegen nyelvre történő közvetítés céljából. Itt a feladat *órai munka*: a szöveg közvetítése szótár nélkül magyar nyelvre. Cél: a már meglévő szakmai szókincs alkalmazása a közvetítés során.

A *hallgatókkal történő közös anyaggyűjtés* megadott szempontok alapján. Problémát jelent, hogy jelenleg a nyelvi órákra szánt termekben gépek nem állnak rendelkezésre, így ez egyelőre nehezen kivitelezhető. Ehelyett a hallgatók önálló munkájának rendszeres és alapos ellenőrzése kínálkozik megoldásként.

A *hallgatók önálló anyaggyűjtése* megadott szempontok alapján. Kezdetben érdemes a feladatot viszonylag egyszerűbb téma köré felépíteni, hiszen a hallgatóknak hozzá kell szokniuk az Internet használatához, az önálló anyaggyűjtéshez. Példa az önálló anyaggyűjtésre – idegenforgalmi szakmenedzser szakon – az országismereti anyagrészek feldolgozása kiselőadás formájában (multimédiás eszközök használatával), például Magyarország turisztikai régióinak bemutatása. Információkat kell gyűjteniük a régiókban található idegenforgalmi látványosságokról és szálláslehetőségekről német nyelven, majd be kell mutatniuk az adott régiót az órán kiselőadás formájában úgy, hogy az elhangzott anyaghoz multimédiás eszközök alkalmazásával az Internetről letöltött képeket kell vetíteniük. Az önálló anyaggyűjtés és az előadás készítése segíti a hallgatókat a későbbi szakmai életükre való felkészülésben, ezenkívül az így szerzett ismeretek jól kamatoztathatók a szakmai nyelvvizsgán is (pl. szakmai szituáció a szóbeli vizsgán).

Közvetlenül a nyelvoktatást segítő, nyelvvizsgára felkészítő anyagok gyűjtése

A szaknyelvet oktatók munkáját könnyítik meg az Interneten található nyelvi tesztek, feladatsorok, amelyekkel – illetve amelyek mintájára – az oktatók a meglévő anyagaikat bővíthetik, színesíthetik. A szaknyelv oktatásában nagy problémát okoz a megfelelő színvonalú feladatsorok hiánya. A nyelvvizsgaközpontok honlapjain találunk ugyan minta-feladatsorokat⁶ megoldásokkal, ez azonban meglehetősen kevés a felkészítéshez. Magunk is készíthetünk feladatokat, ehhez nyújtanak alapot például német nyelvből a *Goethe-Intézet* honlapján található országismereti anyagok⁷, amelyek több témában (pl. gazdaság) kínálnak feldolgozásra váró szövegeket bevezető feladatokkal, háttér-információkkal, szószedettel és tanári útmutatóval.

Megfelelő szinten – némi tanári irányítással – a hallgatók maguk is képesek hasonló anyagok letöltésére és a feladatok megoldására. Az általunk ajánlott oldalakon megoldókulcsot is találnak.

A hallgatók önálló munkájához kiindulópontok ismertetése

Megfelelő gyakorlás után megpróbálkozhatunk komolyabb felkészültséget igénylő feladatok összeállításával is. Tapasztalataim azt mutatják, hogy amennyiben a hallgatók már kellő rutinnal rendelkeznek az Internet használata terén és nyelvi tudásuk is kielégítő, örömmel szánják rá a szabadidejük egy részét ilyen jellegű feladatok megoldására. Ezáltal az oktatás nemcsak színesebbé tehető és különböző készségek fejleszthetők, de a hallgatók olyan fontos tapasztalatokhoz jutnak, melyek a későbbi szakmai életükben nélkülözhetetlenek.

Itt feladat lehet például, hogy a hallgatók keressenek a szakjuknak megfelelő szakmai gyakorlat-, illetve álláslehetőségeket német nyelvterületen, osztályozzák azokat képzettségüknek és céljaiknak megfelelően⁸, valamint – egy adott ajánlatot kiválasztva – készítsék is el pályázatukat, valamint a szükséges csatolandó dokumentumokat (az Interneten található megfelelő EU-szabványok alapján) német nyelven⁹. Ez a feladat a szakmai szókinccs elmélyítésén túl fejleszti az olvasás- és íráskészséget is. A szaknak megfelelő

---

⁶ Például: www.bgf.nyelvvizsgak.hu

⁷ www.goethe.de

⁸ Ehhez néhány weboldal: www.job-consult.com; www.jobboerse.de; www.jobs.de; www.praktikum.com; www.praktikum.de; www.praktikum-service.de; www.praktikum.info. Az oldalak többségén a vállalatok profiljáról is olvashatunk.

⁹ Például az EU által javasolt önéletrajz-formátum és kitöltési útmutató 13 nyelven letölthető a www.cedefop.eu.int/transparency/cv.asp weboldalon keresztül.

lehetőségek feltérképezése segítheti a hallgatókat szakmai elképzeléseik megvalósításában is.

Az Internet mint kommunikációs médium (idegen nyelvi levelezés)

Saját tapasztalataikból sokan tudják, hogy a nyelvi órákon többnyire fiktív levelek írása a feladat. A nyelvet tanuló sok esetben nem érzi közel magához az adott témát, nem képes és nem is hajlandó olyan írásművek megalkotására, amelyeket a mindennapi életben önmagától nem írna. A szaknyelvi órán ez talán annyiban módosul, hogy a hallgatók tisztában vannak a szakmai témájú levelekkel való ismerkedés fontosságával, többségük a szakmai gyakorlat során találkozik is ilyen levelekkel.

A szótárral történő írásproduktum megalkotása a gazdasági szakmai nyelvvizsgán önálló feladat, így a felkészítés során a szaknyelvet oktatóknak is gondot kell fordítaniuk az íráskészség fejlesztésére. Többségünk a hagyományos módon, a felkészítő könyvekben talált, vagy ezek mintájára önállóan megalkotott feladatokon keresztül sajátíttatja el e készséget a hallgatókkal. A hagyományos módszerre feltétlenül szükség van, hiszen a nyelvvizsga során a klasszikus (értsd: kézzel írt, postára szánt) írásművet kérik számon, a készség elsajátítása azonban az Internet adta lehetőségekkel élvezetesebbé tehető, s ezáltal lényegesen jobb eredményeket érhetünk el.

Az idegen nyelven írt e-mail szaknyelvi oktatásban való alkalmazásának számos előnye van. Szinte minden hallgató rendszeresen használja a levelezőprogramokat, sőt kijelenthetjük, hogy közelebb áll hozzájuk az elektronikus levelezés, mint a hagyományos. Az elektronikus levelezés mai világunkban sokkal inkább életszerű, mint a klasszikus, így a hallgatók motivációja nagyobb. Ezenkívül ennek a formának is megvannak a maga szabályai, így szükség is van ezek ismertetésére. Az elektronikus úton történő információcsere jelentősen gyorsabb, mint a klasszikus. A gyors visszacsatolás motivációt jelent a hallgatóknak, hiszen az addig fiktív levelezés így valóságossá válik, a hallgató szemszögéből többletértelmet nyer. A hallgató maga választhatja meg – természetesen a szakmai szempontok alapján, tanári irányítással –, hogy milyen jellegű eszmecsere-t kíván folytatni idegen nyelven partnerével. Így közelebb érzi magához a feladatot, s ezzel az íráskészség fejlesztésének hatékonysága nő.

Az idegen nyelven írt e-mail szaknyelvi oktatásban való alkalmazásának több módját ismerjük. Ezek közül az alábbiakban két nagyon hasznos módszer, az E-mail tandem, valamint a Virtuális Tanulási Környezet (VTK) kerül bemutatásra.

E-mail tandem

Az E-mail tandem két partner elektronikus levelezése a hallgató számára idegen nyelven, szakmai témáról. Megvalósulhat órai keretek között (megfelelő technikai felszereltség esetén), itt nagyon hasznos feladat a következő: szakmai szituációhoz kapcsolódva az egyik diák egy cég képviselőjében árajánlatot kér egy másiktól, majd megrendelést küld neki. Itt cél az íráskészség fejlesztése. A nyelvtanár segítségével, a folyamatos ellenőrzés biztonságérzetet ad a hallgatóknak.

Az E-mail tandem megvalósulhat tanórán kívül, a hallgató és a nyelvtanár között (jól kiegészítheti a levelező tagozatos konzultációt). A feladat lehet hasonló, mint az előbb említett, azzal a különbséggel, hogy itt az egyik partner a tanár. Tanórán kívül megvalósulhat a hallgató és egy anyanyelvi partner között, ha a tanári ellenőrzés megoldható, vagy a hallgató haladó szintű szakmai nyelvi ismerettel rendelkezik. Ehhez segítségként ajánlhatjuk a hallgatóknak az ingyenesen használható *International E-Mail Tandem Network* programot¹⁰, ahol – regisztráció után – az életkornak és érdeklődésnek megfelelően ajánlanak levelezőpartnert a világ minden tájáról. Számkra további előnye, hogy már a regisztráció is a választott nyelven történik, így ezt is gyakorolhatják a hallgatók.

Interkulturális szakmai kommunikáció – a Virtuális Tanulási Környezet alkalmazása a szaknyelvi órákon

A Virtuális Tanulási Környezet (VTK) az e-learning egyik formája, a hagyományos oktatás lehetőségeit kiterjesztő tanulási formák összessége. Létrehozásának célja, hogy a tanuló a tanulási folyamat során kihasználja a számítógép és az Internet adta lehetőségeket. A VTK legfontosabb elemei a tananyag, a tanuló-nyomonkövetési rendszer, az online-segédanyagok, az elektronikus kommunikációs rendszer (e-mail, chat), valamint a tananyaghoz kapcsolódó további internetes linkek. (*Virtuális Tanulási Környezet* 2003/9. 32–33.)

---

¹⁰ www.slf.ruhr-uni-bochum.de/etandem/etindex-de.html. A regisztráció során az érdeklődő jelöli meg a használni kívánt médiumokat, az e-mail csupán egy lehetőség. Meg kell jegyeznünk, hogy a kommunikáció 50–50%-ban idegen illetve anyanyelven történik, hogy a külföldi partner is lehetőséget kapjon az általa választott magyar nyelv gyakorlására. Hasonló lehetőségeket kínál a *Das Bild der Anderen* projekt (www.bild-online.dk), vagy a *Das transatlantische Klassenzimmer* (www.tak.schule.de), de a Goethe-Intézet honlapján is találunk projekt-ösztönzéseket és hasznos ötleteket a megvalósításhoz (www.goethe.de).

A VTK szaknyelvi órai alkalmazásának nehézségei is vannak, például a tanárok és oktatásszervezők, valamint a tanulók felkészületlensége, illetőleg technikai problémák.

Példa: Egy megvalósult projekt – Interkulturális üzleti kommunikáció¹¹

A fenti címet viselő Leonardo da Vinci szaknyelvi projekt 2001-ben indult. Az ötlet a szlovén főpályázótól származik, s rajtuk kívül partnerként bekapcsolódott Románia, Olaszország, Észtország, Németország, Svájc, Ausztria, Magyarország – valamint csendestársként India – egy-egy oktatási intézménye. Magyarországról a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem (BKÁE) az International Studies Centre elsőéves diákjaival vesz részt a programban.

A projektben részt vevő, üzleti tudományokat oktató intézmények az Internet segítségével nemzetközi hálózatot alkotnak. Minden intézményben a hallgatók az angol nyelvet oktató tanár segítségével „virtuális” cégeket alapítanak, amelyekben különböző tisztségeket látnak el. A nyelvtanár „játssza” a vezérigazgatót, aki a nyelvórák keretében szimulált céges megbeszéléseket vezet le. A projekt újdonsága, hogy a kis „cégek” a hálózaton keresztül egymással angol nyelvű „üzleti kapcsolatba” lépve különböző tartalmú, elsősorban írásos üzleti kommunikációt bonyolítanak le. A „cégek” maguk alakítják ki arculatukat, termékskálájukat. Az egyik évben például a románok reklámcégként adták el szolgáltatásaikat az indiaiaknak, miközben számítástechnikai termékeket vásároltak az osztrák partnertől. A következő évben már divattermékeket kínáltak az osztrák ékszerforgalmazó cégnek, miközben rendezvényszervezői szolgáltatásokat vásároltak az észtektől.¹²

A projekt nagy előnye, hogy a hallgatók a valódihoz nagyon hasonló szituációkban sajátíthatják el az üzleti kommunikáció nyelvi és szakmai fogásait. A diákok számára további motivációt jelent a külföldi társaikkal való közvetlen kapcsolat lehetősége. A projektben részt vevő magyar fél a tapasztalatok közt említi – a hallgatók idegennyelv-tudásában bekövetkezett fejlődés mellett –, hogy a diákok interkulturális érzékenysége fejlődött és tudatosabbá vált, előrelépés volt tapasztalható továbbá a kommunikációs stratégiák megismerése és alkalmazása, valamint a kreatív önkifejezés területén. (*Virtuális Tanulási Környezet* 2003/9. 32–33.)

---

¹¹ A projektről Jablonkai Réka, a BKÁE Angol nyelvi tanszékének adjunktusa nyilatkozott (*Virtuális Tanulási Környezet* 2003/9. 32–33.). Jelen ismertető az ő engedélyével történt. A projektbe betekintést nyerhetünk a www.2cbc.net weboldalon (angol nyelven).

¹² A projekt tartalma természetesen ennél sokkal mélyebb, itt csupán ízelítőt kívántam adni a lehetőségekből egy megvalósult ötlet alapján. Az érdeklődők a hivatkozott oldalakon részletes leírást találnak.

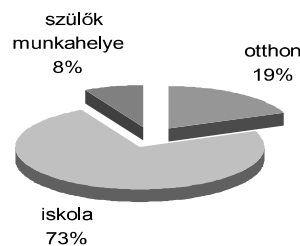
Hasonló jellegű, német nyelvű projekt kidolgozását szeretném beindítani az Eszterházy Károly Főiskolán az idegenforgalmi szakmenedzser szakos hallgatók körében. Véleményem szerint az ezen a szakon lévő heti óraszám szakmai nyelvből lehetővé teszi a fentihez hasonló, de kifejezetten idegenforgalmi szakmai nyelvi projekt létrehozását. Természetesen ehhez megfelelő szakmai és technikai háttér szükséges, melynek megteremtésével párhuzamosan kerülhet sor a külföldi partnerek felkeresésére, illetve a projektbe történő bevonására.

Első lépésként felmérést végeztem az intézet hallgatók körében az Internet-használattal kapcsolatban, valamint megkérdeztem véleményüket az Internet mint készségfejlesztő eszköz szaknyelvi órákon való alkalmazásáról is.

A felmérés eredményei, tapasztalatok

A Gazdaságtudományi Intézetben tanuló nappali tagozatos hallgatók közül 164-en töltötték ki az általam összeállított kérdőívet.¹³ A kérdések első csoportja a hallgatók Internet-hozzáférési lehetőségeire vonatkozott. Természetesen több válasz is megjelölhető volt.

1. ábra: Internet-hozzáférési lehetőség

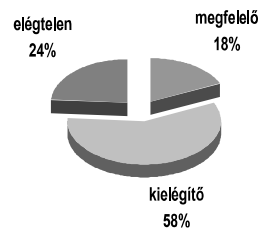

Tehát a válaszadók mintegy háromnegyede az iskolában internetezhet.

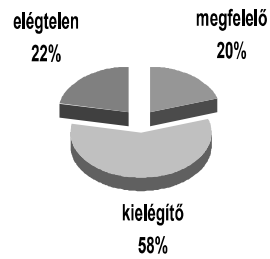
Mivel a tervezett projekthez az órai munkán kívül az önálló Internet-használatra is szükség van, megkérdeztem véleményüket a főiskolán rendelkezésre álló számítógépek számával és műszaki állapotával kapcsolatban.

¹³ A kérdőívet a kitöltés időpontjában szakmai angol illetve német nyelvet tanulók töltötték ki. Így a gazdálkodási szakon 56 másodéves, a gazdaságismeret szakon 13 harmadéves, az idegenforgalmi szakmenedzser szakon 50 elsőéves és 45 másodéves hallgató.

2. ábra: A gépek száma

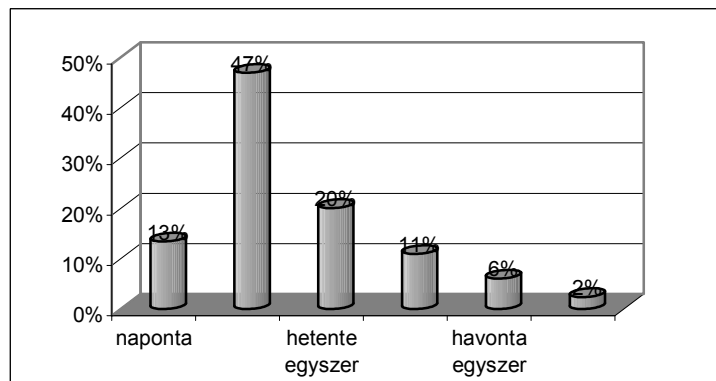
3. ábra: A gépek műszaki állapota

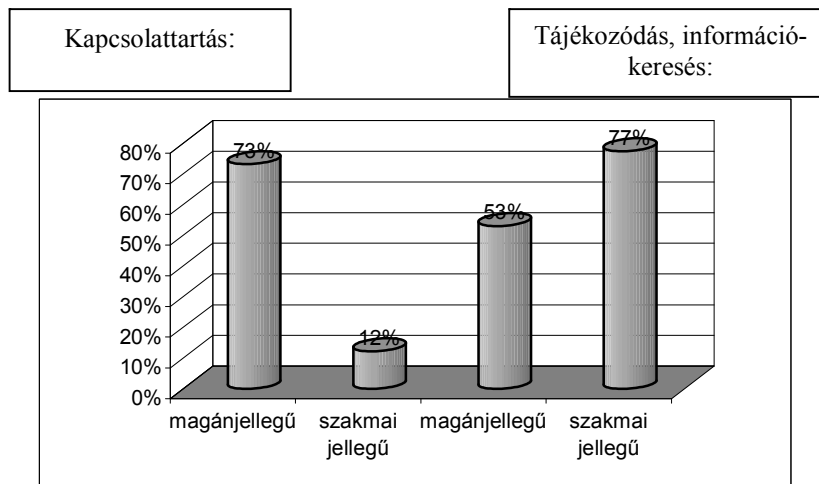
A fentiek alapján megállapítható, hogy a hallgatók közel több mint háromnegyede a rendelkezésre álló gépek számát és műszaki állapotát legalább kielégítőnek találja, ez tehát nem jelenthet problémát a projekt beindítása során.

A kérdések következő csoportja a hallgatók internetezési szokásaira vonatkozott. Az Internet-használat heti gyakoriságán kívül a használat jellegére is vonatkoztak a kérdések. Több válasz is megjelölhető volt.

4. ábra: Az Internet-használat gyakorisága

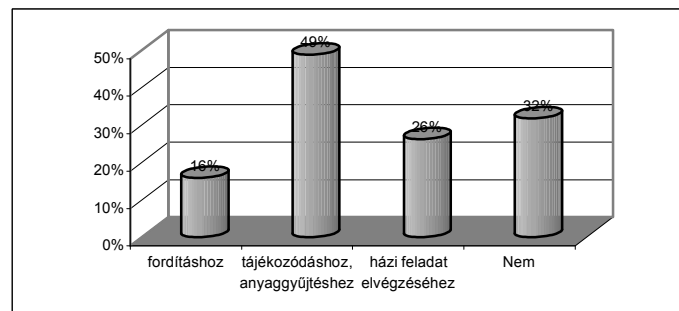
5. ábra: Az Internet-használat jellege¹⁴

Mind a tervezett projekt, mind az Internet szakmai nyelvoktatásban való alkalmazása szempontjából nagyon öröndetes az a tény, hogy a hallgatók igen magas százaléka használja az Internetet szakmai jellegű információgyűjtés céljából.¹⁵

Ezek után a kérdések az Internet szaknyelv-tanulás során való alkalmazására vonatkoztak. Itt is több választ lehetett megjelölni egyidejűleg.

6. ábra: Az Internet-használat a szaknyelv tanulása során

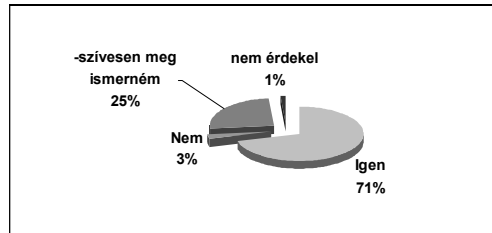
¹⁴ A kapcsolattartás itt elsősorban az elektronikus levelezést (e-mail, chat), míg a tájékozódás, információkeresés a keresőprogramokkal illetve azok nélkül a világhálón való böngészést, adatgyűjtést jelenti. Természetesen több választ is megjelölhető volt.

¹⁵ A használt keresőprogram a hallgatók 42%-ánál a *google*, ezt 32%-kal követi az *altavista* és 16%-kal a *yahoo!*

A válaszokból kiderült, hogy a hallgatók nagy százaléka jelenleg is használja az Internetet a szaknyelv tanulása során, részben önállóan, részben pedig tanári irányítással, a házi feladatok elvégzéséhez. Akik nemleges választ adtak, ezt többnyire azzal indokolták, hogy az Internet ilyen célra való felhasználása addig még nem jutott eszükbe, illetve nem ismerik a lehetőségeket.

Utolsóként a hallgatók arra adtak választ, hogy mennyire tartják fontosnak az Internet-adta lehetőségek megismerését és kihasználását a szaknyelvi órákon.

7. ábra: Az Internet alkalmazása a szaknyelvi órákon

A fentiek alapján elmondható, hogy a hallgatók többsége nem csupán ismeri a lehetőségeket, de szívesen venné ezek alkalmazását a szaknyelvi órákon. Az Internet előnyeként a legtöbben a célirányzott, kényelmes, gyors és átfogó keresést, a naprakész információkhoz való – szinte bármely nyelven történő – hozzájutást említették. 25%-uk nincs tisztában a lehetőségekkel, de szívesen megismerkedne az új módszerekkel. 3% nem zárkózott el ezektől, válaszukban mindannyian csupán azt említették, hogy egyáltalán nem ismerik a lehetőségeket. Mindössze egy százalék vélte úgy, hogy ezen eszközök alkalmazása a szaknyelvi órákon felesleges, mivel így is épp elég anyagot kapnak.

Úgy gondolom, ez megfelelő alapot szolgáltat a projekt kidolgozására és a szaknyelvi órák új eszközökkel való színesítésére.

Összegzés

A fentiek összegzéseként elmondható, hogy mára már Magyarországon is kezdenek kialakulni az irányvonalai az Internet alkalmazásának a gazdasági szaknyelv oktatásában. Hiba lenne az új módszereket misztifikálni, a felsőoktatásban nappali és levelező tagozaton a klasszikus szaknyelvi oktatási módszereket semmiképp sem helyettesíthetik az új lehetőségek, alkalmazásuk azonban kiválóan kiegészítheti az addig beváltakat. Ezáltal az órák nem

csupán látványosabbá, színesebbé tehetők, de a hallgatók fokozottabb motiválásával hatékonyabbá válhat a szaknyelv oktatása.

Látványos eredményeket azonban csak megfelelő szakmai felkészültséggel érhetünk el, hiszen a nem megfelelően megtervezett feladatok, hiányos útmutatók a hallgatók ellenállását válthatják ki, s ezzel az egyébként rengeteg izgalmas lehetőséget kínáló módszer csírájában kudarcba fulladhat.

Az Internet kínálta lehetőségek kiaknázásához elengedhetetlen a megfelelő szintű technikai háttér, amelynek az oktatók és a hallgatók oldaláról egyaránt hozzáférhetőnek kell lennie. Ez nem csupán a számítógépek és Internet-hozzáférés meglétét jelenti, szükség van – a hallgatók számára jelenleg is meglévő kurzusokon túl – az oktatók megfelelő irányultságú informatikai ismereteinek rendszeres bővítésére is.

Ha minden feltétel teljesül, az általános és a szaknyelvet oktatók közül minden bizonnyal egyre többen próbálják ki az Internet kínálta lehetőségeket, s teszik ezzel eredményesebbé munkájukat a felsőoktatásban.

Irodalomjegyzék

- Wazel, Gerhard Prof. Dr.: Interkulturelles Fremdsprachenlernen mit interaktiven Medien. 2001. www.iik.de (Institut für Interkulturelle Kommunikation e.V.)
- Bayersdorfer, Eva: Das Internet als Materialquelle für den Fremdsprachenunterricht. 1997. www.fmi.uni-passau.de/~bayersdo.html (Universität Passau – Fakultät für Mathematik und Informatik)
- Az idegennyelv-képzés fejlesztése a felsőoktatásban. A FEFA idegen nyelvi programjának eredményei. Tervek és lehetőségek az idegen nyelvi képzés fejlesztésében. Budapest 1999.
- Virtuális Tanulási Környezet – Új lehetőségek az oktatásban. In: Leonardo magazin 2003. szeptember. Budapest, 32–33. l.
- Dr. Hajnal Judit – Dr. Agócs László – Dr. Veress Gábor: WWW és nyelvoktatás. In: Informatika a Felsőoktatásban '96 – Networkshop '96. Debrecen 1996., 1141–1153. l.
- Boda Miklós – Kerekes István: Az ipar elvárásai a felsőfokú oktatással szemben. Egy multinacionális vállalat szempontjai. In: Magyar Felsőoktatás 2002/3.